

МІНІСТЕРСТВО
ОСВІТИ І НАУКИ
УКРАЇНИ

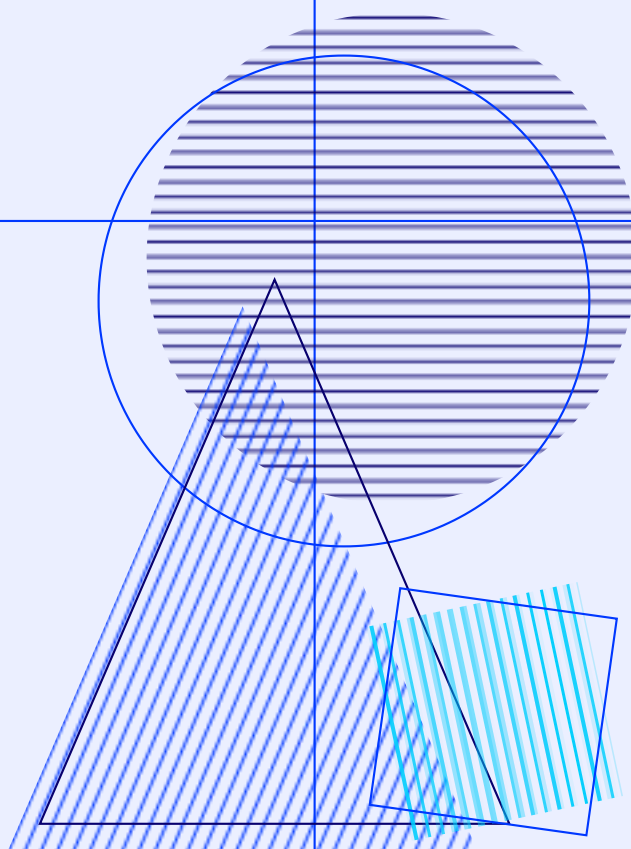
KSE | Institute

EDUCATION
CANNOT
WAIT

Збірник

ПРОФІЛЬНА СТАРША ШКОЛА: ХОРОШІ ПРАКТИКИ ПЕРЕДПІЛОТНИХ АКАДЕМІЧНИХ ЛІЦЕЇВ

Центр дослідження освіти в надзвичайних
ситуаціях (KSE Institute)

На основі дослідження «Реформа профільної середньої освіти
в Україні: досвід передпілотних академічних ліцеїв» (2026)

ВСТУП

ПРО ЗБІРНИК

Збірник містить хороші практики, які передпілотні ліцеї напрацювали в перший рік впровадження профільного навчання.

Зміст

Календарний план першого року

Частина I. Підготовка закладу до профільного навчання

1. Робоча група та управлінська команда
2. Визначення переліку профілів навчання
3. Робота з батьківською спільнотою

Частина II. Індивідуальні освітні траєкторії

4. Професійна орієнтація та кар'єрне консультування
5. Організація вибору курсів
6. Корекція індивідуальної освітньої траєкторії

Частина III. Організація освітнього процесу

7. Організація навчання у змінних групах
8. Складання індивідуалізованого розкладу
9. Освітній процес в умовах воєнного стану

Частина IV. Кадрове забезпечення, підтримка учнівства та партнерства

10. Професійний розвиток педагогічного колективу
11. Проектна й практична діяльність учнів
12. Адаптація до профільного навчання
13. Партнерство із закладами вищої освіти
14. Міжнародні партнерства та грантова підтримка

Типові помилки та як їх уникнути

Додаток. Шаблони 1–5

Джерела

Для кого

- 3 Для управлінських команд і педагогічних колективів 150 пілотних ліцеїв, а також
- 4 закладів, які запроваджуватимуть профільне навчання з 2027/2028 навчального року.

Як побудовано збірник

- 6 Практики згруповано в чотири частини. Кожна з них містить схему, рішення, які спрацювали в конкретних ліцеях, і посилання на відповідні сторінки посібника МОН. Шаблони документів зібрано в додатку.

- 7
- 7
- 8 Позначки біля кожного рішення вказують, хто в ліцеї за нього відповідає:

10	ДИРЕКЦІЯ	директор(-ка) і заступники(-ці)
10		
12	ВЧИТЕЛЬСТВО	учителі(-ки) профільних предметів і курсів за вибором
13		
14	КЛАСНІ КЕРІВНИКИ	класні керівники(-ці), куратор(-ка) паралелі
14		
15	ПСИХОЛОГ	практичний психолог(-иня), кар'єрний освітній радник(-ця)
16		

- 17 Фігури позначають кластери профілів: ▲ STEM,
- 18 ● соціально-гуманітарний,
- 19 ■ мовно-літературний.

20

22

Зв'язок із посібником МОН

Посібник МОН «Організація освітнього процесу в академічному ліцеї» (2026) пояснює норми, містить алгоритми й зразки документів. Цей збірник доповнює його прикладами того, як передпілотні ліцеї застосовували ці норми на практиці.

Дослідження

Збірник спирається на дослідження KSE Institute «Реформа профільної середньої освіти в Україні: досвід передпілотних академічних ліцеїв» (2026). Повні кейси шести ліцеїв і результати опитувань подано у звіті.

[Відкрити звіт дослідження →](#)

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

ПЕРШИЙ РІК ВПРОВАДЖЕННЯ

Календарний план показує, що й коли робили передпілотні ліцеї: від осені 9 класу до кінця I семестру 10 класу.

Модель 1. Календарний план першого року впровадження

Строки МОН

Заяви на профіль подають до 15 червня. Освітню програму й навчальні плани оприлюднюють не пізніше ніж за три місяці до початку прийому заяв (посібник МОН, с. 28–29).

Що погоджували із засновником

У Запоріжжі обласна військова адміністрація виділила приміщення під лабораторію й фінансує ремонт, а у Вінниці місто відкрило спільні осередки «Захист України».

Як передпілотні ліцеї готувалися завчасно

- Боярський ліцей «Гармонія» зібрав батьків дев'ятикласників(-ць) у жовтні, а Хустський багатoproфільний ліцей № 1 — у листопаді (практика [3](#)).
- Богодухівський ліцей № 2 кілька разів опитував учнів(-ениць) щодо профілів, а Балтський ліцей № 1 анкетував родини в травні й наприкінці серпня (практики [2](#), [3](#)).
- Запорізький «Козацький ліцей» ще до передпілоту ділив учнів(-ениць) на профільні класи з 8 класу, а Балтський ліцей № 1 з 8 класу додає години з предметів, до яких учні(-ениці) мають нахил (практика [2](#)).

- Вінницький технічний ліцей провів вибір курсів ще в травні, а «Гармонія» за анкетами 9 класу попередньо комплектує групи, щоб у травні знати навантаження вчителів(-ок) (практики [5](#), [10](#)).
- Ліцей № 241 «Голосіївський» ще до передпілоту зібрав кабінети й лабораторії в блоки за галузями: природничий, математичний, історичний.

ЧАСТИНА І. ПІДГОТОВКА ЗАКЛАДУ ДО ПРОФІЛЬНОГО НАВЧАННЯ. ПРАКТИКА 1

РОБОЧА ГРУПА ТА УПРАВЛІНСЬКА КОМАНДА

Підготовку до профільного навчання ліцеї починали зі створення робочої групи за участі учнівства, батьків і педагогічного колективу та з розподілу відповідальності в управлінській команді.

Модель 2. Склад робочої групи та управлінської команди

РОБОЧА ГРУПА

УПРАВЛІНСЬКА КОМАНДА

кожен заступник(-ця) відповідає за свій напрям

3 практики ліцеїв

■ **ДИРЕКЦІЯ** Відкрита робоча група за участі учнівства, батьків і вчительства

Вінницький технічний ліцей. На першій зустрічі група записала всі занепокоєння. Відповіді шукали поступово, а питання без відповіді передавали до МОН.

Хустський багатoproфільний ліцей № 1. Після зустрічі в Києві у квітні 2024 року ліцей створив ініціативну групу «Амбасадор», до якої міг долучитися кожен охочий. Група працювала над баченням і місією ліцею.

■ **ДИРЕКЦІЯ** Обмін досвідом з іншими закладами

Боярський академічний ліцей «Гармонія». Директорам(-кам) і заступникам(-цям) з інших закладів, які приїжджають до ліцею, тут детально пояснюють, як влаштовано індивідуальні освітні траєкторії.

■ **ДИРЕКЦІЯ** Стратегічне планування та розподіл відповідальності

Ліцей № 241 «Голосіївський» (Київ). Разом із партнерською організацією ліцей розробив стратегію: проаналізував сильні й слабкі сторони, склав портрет випускника(-ці) й вступника(-ці). Напрями роботи розподілили в адміністрації.

■ **ДИРЕКЦІЯ** **ВЧИТЕЛЬСТВО** Поширення знань із тренінгів МОН у колективі

Балтський ліцей № 1. На засіданнях «педагогічної студії» обговорювали правила ліцею й портрет учня(-иці) та вчителя(-ки), а вчителі(-ки) в групах розробляли ідеї власних курсів.

■ **ДИРЕКЦІЯ** Пропозиції до проєктів документів МОН

Богодухівський ліцей № 2. Восени 2025 року команда щопонеділка обговорювала порадики МОН і проєкт документа про організацію освітнього процесу та надсилала свої пропозиції.

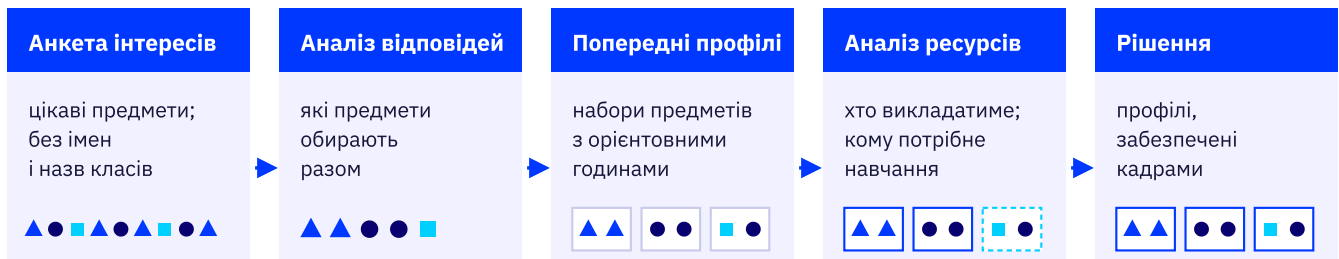
[Шаблон 2 «Перелік занепокоєнь», с. 20.](#)

ЧАСТИНА І. ПІДГОТОВКА ЗАКЛАДУ ДО ПРОФІЛЬНОГО НАВЧАННЯ. ПРАКТИКА 2

ВИЗНАЧЕННЯ ПЕРЕЛІКУ ПРОФІЛІВ НАВЧАННЯ

Перелік профілів ліцеї визначали за результатами анкетування учнівства з урахуванням кадрових ресурсів.

Модель 3. Від дослідження освітніх потреб до переліку профілів

Примітка. Пунктир — профіль, для якого ще треба забезпечити викладання: підготувати своїх учителів(-ок) або залучити фахівців(-чинь) ззовні.

3 практики ліцеїв

■ **ДИРЕКЦІЯ** Дослідження освітніх потреб учнівства 8–9 класів

Балтський ліцей № 1. Опитування виявило попит на право, тож ліцей доповнив історичний профіль правознавством.

Богодухівський ліцей № 2. Ліцей від трьох до п'яти разів опитував учнів(-ениць) щодо профілів і рівня вивчення предметів, а за їхнім запитом запровадив поглиблене вивчення математики й біології.

■ **ДИРЕКЦІЯ** Анкети без згадок про вчительство й майбутні класи

Хустський багатопрофільний ліцей № 1. В анкетах свідомо не згадували ні вчителів(-ок), ні майбутніх класів.

■ **ДИРЕКЦІЯ** Узгодження профілів на рівні громади

Вінницький технічний ліцей. Департамент освіти міста планує, що профілі в дев'яти майбутніх ліцейях не дублюватимуться, а в кожному буде щонайменше три.

■ **ДИРЕКЦІЯ** Сталий перелік профілів

Хустський багатопрофільний ліцей № 1.

Природничий профіль відкрили, бо академічному ліцею він потрібен, хоча учні(-ениці) обирали його рідше.

Запорізький «Козацький ліцей». Математичний і хіміко-біологічний профілі ліцей вважає сталими, а третій, історико-правовий, додав цього року. Від IT-профілю відмовилися, бо для вступу на IT-спеціальності найбільше важить математика.

Ліцей № 241 «Голосіївський» (Київ). Профілі, на які не вдавалося набрати учнів(-ениць), ліцей перестав пропонувати.

■ **ДИРЕКЦІЯ** **ВЧИТЕЛЬСТВО** Допрофільна підготовка з 8 класу

Запорізький «Козацький ліцей». Ще до передпілоту учнів(-ениць) ділили на профільні класи з 8 класу.

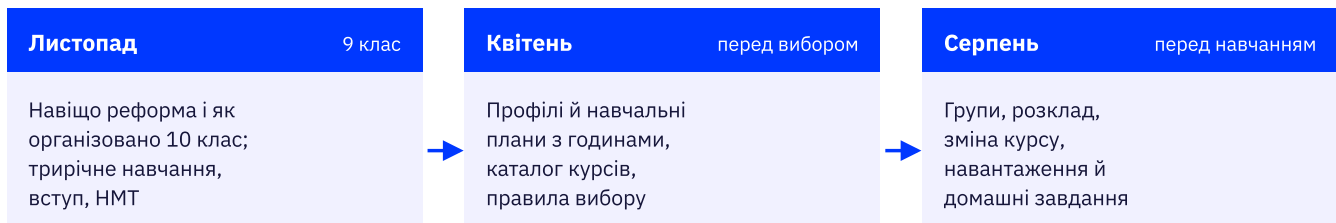
Балтський ліцей № 1. З 8 класу ліцей додає години з математики, біології чи філології класам, які мають до цього нахил, щоб у 10 класі учні(-ениці) приходили в профільні групи з підготовкою.

ЧАСТИНА І. ПІДГОТОВКА ЗАКЛАДУ ДО ПРОФІЛЬНОГО НАВЧАННЯ. ПРАКТИКА 3

РОБОТА З БАТЬКІВСЬКОЮ СПІЛЬНОТОЮ

Про профільне навчання ліцеї інформували батьків задовго до вибору: на зборах у кілька етапів, у соцмережах і через батьківське самоврядування.

Модель 4. Батьківські збори в три етапи

3 практики ліцеїв

■ **ДИРЕКЦІЯ** Поетапні батьківські збори з осені 9 класу

Хустський багатoproфільний ліцей № 1. Для батьків своїх дев'ятикласників(-ць) ліцей провів збори в листопаді, квітні й серпні.

Ліцей № 241 «Голосіївський» (Київ). Передпілот пояснювали на загальних зборах із презентаціями МОН і навчальним планом ліцею, а про курси в серпні повідомили класні керівники(-ці).

Балтський ліцей № 1. Збори провели в березні, батькам і учням(-еницям) дали окремі анкети. Попереднє анкетування було в травні, а остаточне наприкінці серпня.

Боярський академічний ліцей «Гармонія». У жовтні ліцей зібрав батьків дев'ятикласників(-ць) і пояснив, як відбуватиметься вступ до трирічного пілоту.

■ **ДИРЕКЦІЯ** **ВЧИТЕЛЬСТВО** Інформування родин з інших закладів

Хустський багатoproфільний ліцей № 1. Родини з інших шкіл дізнавалися про ліцей із соцмереж, де вчителі(-ки) читали вірші, а вступники(-ці) знімали відео.

Боярський академічний ліцей «Гармонія». Десятикласники(-ці) розповіли про свій досвід дев'ятикласникам(-цям) іншого ліцею онлайн.

■ **ДИРЕКЦІЯ** Спільні збори для батьків і учнівства

Запорізький «Козацький ліцей». На збори свідомо запрошували батьків разом із дітьми.

Богодухівський ліцей № 2. У травні батьки, учні(-ениці), класні керівники(-ці) й учителі(-ки) неформально обговорили мотиви вибору.

■ **ДИРЕКЦІЯ** Батьківське самоврядування та порядок розгляду звернень

Запорізький «Козацький ліцей». Батьківське самоврядування (один-два представники(-ці) від класу) щомісяця зустрічається з адміністрацією. Звернення спершу розглядає класний(-а) керівник(-ця), потім директорка.

Богодухівський ліцей № 2. Працюють чат кожного класу й форма звернень на сайті, а директорка приймає батьків у будь-який день.

■ **ДИРЕКЦІЯ** **ВЧИТЕЛЬСТВО** «Батьківський день» і години консультацій з учителями(-ками)

Хустський багатoproфільний ліцей № 1. Раз на місяць батьки можуть без попередження прийти на будь-який урок. Щодня з 13:30 до 14:30 учителі(-ки) чекають батьків у своїх кабінетах, а писати їм у месенджери адміністрація радить лише в робочий час.

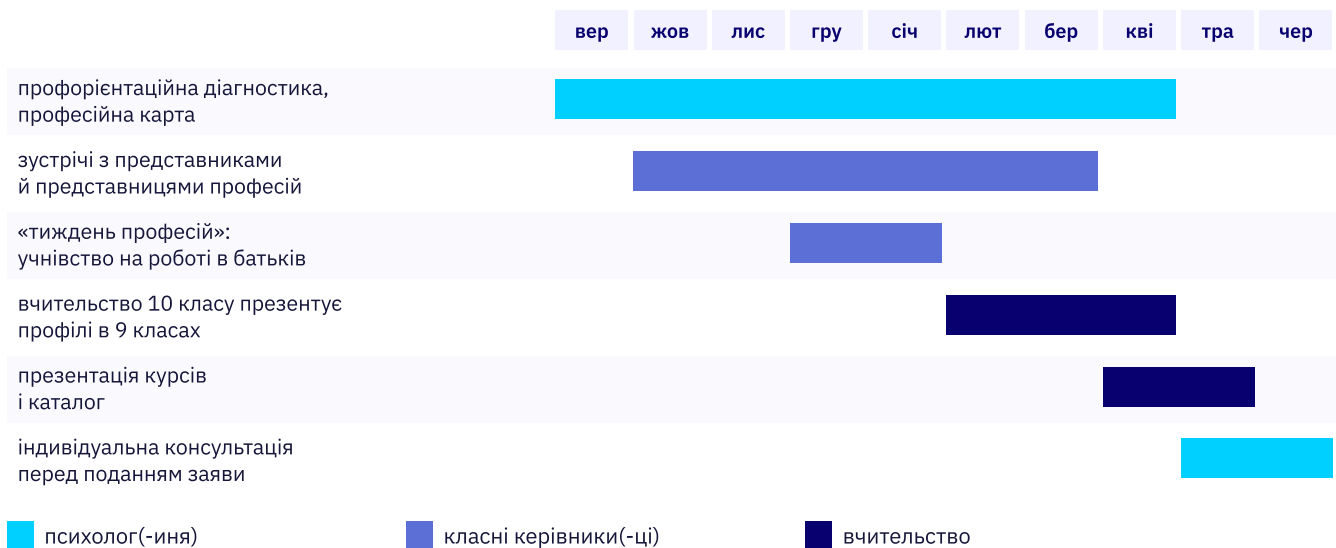
[Шаблон 2 «Перелік занепокоєнь», с. 20.](#)

ЧАСТИНА II. ІНДИВІДУАЛЬНІ ОСВІТНІ ТРАЄКТОРІЇ. ПРАКТИКА 4

ПРОФЕСІЙНА ОРІЄНТАЦІЯ ТА КАР'ЄРНЕ КОНСУЛЬТУВАННЯ

Профорієнтаційна робота в 9 класі тривала впродовж усього року: діагностика, зустрічі з представниками й представницями професій, візити на підприємства й презентації профілів.

Модель 5. Профорієнтаційна робота в 9 класі

3 практики ліцеїв

■ ПСИХОЛОГ Профорієнтаційна діагностика та професійні карти учнівства

Хустський багатoproфільний ліцей № 1. У 9 класі психологиня провела серію тестів і склала для кожного учня й учениці професійну карту.

■ КЛАСНІ КЕРІВНИКИ Зустрічі з представниками й представницями професій

Вінницький технічний ліцей. Учніське самоврядування провело тренінги з фахівцями(-чинями), яких обрали самі учні(-ениці).

Хустський багатoproфільний ліцей № 1. Кожні кілька тижнів до учнів(-ениць) приходили лікарі, юристи, журналістка.

Запорізький «Козацький ліцей». У 9 класі регулярно приходили фахівці(-чині), зокрема батьки.

Ліцей № 241 «Голосіївський» (Київ). Батьки-фахівці проводять лекції для учнів(-ениць).

■ КЛАСНІ КЕРІВНИКИ Візити на підприємства та до установ

Запорізький «Козацький ліцей». Учитель фінансової грамотності возить на підприємства учнів(-ениць) 8–9 класів.

Ліцей № 241 «Голосіївський» (Київ). Учні(-ениці) відвідують заходи міської адміністрації.

Балтський ліцей № 1. Під час «тижнів професій батьків» учні(-ениці) бувають у них на роботі.

Богодухівський ліцей № 2. Ліцей проводить дні університетів, ярмарки професій і зустрічі з центром зайнятості.

■ ВЧИТЕЛЬСТВО ДИРЕКЦІЯ Презентація профілів і роз'яснення вагових коефіцієнтів НМТ

Балтський ліцей № 1. Учителі(-ки) майбутніх 10 класів самі розповідають дев'ятикласникам(-цям) про свої профілі, а на зборах радять зважати на вагові коефіцієнти НМТ для майбутньої спеціальності.

[Шаблон 1 «Сценарій кар'єрної консультації», с. 20.](#)

ЧАСТИНА II. ІНДИВІДУАЛЬНІ ОСВІТНІ ТРАЄКТОРІЇ. ПРАКТИКА 5

ОРГАНІЗАЦІЯ
ВИБОРУ КУРСІВ

Перед вибором учителі та вчительки презентували свої курси, а ліцеї пропонували їх усій паралелі й відкривали кілька груп на популярні.

Модель 6. Річний цикл вибору курсів

3 практики ліцеїв

■ **ВЧИТЕЛЬСТВО** Презентація курсів за вибором

Вінницький технічний ліцей. Курси обирали ще в травні: спершу вчителі(-ки) представили їх батькам на «ярмарку курсів» в актовій залі, потім відбулися збори учнів(-ениць) і анкетування. Розклад і кабінети планували влітку, а кадрові питання вирішили в серпні.

Запорізький «Козацький ліцей». Учителі(-ки) презентували три курси (написання есе, шкільне підприємництво й вироби в етностилі) у перший очний тиждень, а форму вибору учні(-ениці) отримали через день.

■ **ДИРЕКЦІЯ** **ВЧИТЕЛЬСТВО** Перелік курсів з урахуванням кадрових ресурсів

Балтський ліцей № 1. Учителі(-ки) обрали з переліку модельних програм курси, які можуть фахово викладати. Учні(-еницям) одразу повідомили, хто викладатиме і які будуть теми.

■ **ДИРЕКЦІЯ** Курси для всієї паралелі та додаткові групи на популярні курси

Хустський багатoproфільний ліцей № 1.

Учням(-еницям) запропонували близько чотирнадцяти курсів. Кожен учень і кожна учениця мають курс для поглиблення профілю й курс вільного вибору.

Боярський академічний ліцей «Гармонія». Курси за вибором пропонують усій паралелі без прив'язки до профілю. На популярні курси відкривають кілька груп, тож місце знайшлося всім охочим, а курсів без учнів(-ениць) не було.

■ **ДИРЕКЦІЯ** Зворотний зв'язок від учнівства щодо курсів

Хустський багатoproфільний ліцей № 1. У жовтні учнів(-ениць) опитали про враження від курсів і побажання.

[Шаблон 3 «Картка курсу», с. 21.](#) [Шаблон 4 «Порядок вибору та зміни курсів», с. 21.](#)

ЧАСТИНА II. ІНДИВІДУАЛЬНІ ОСВІТНІ ТРАЄКТОРІЇ. ПРАКТИКА 6

КОРЕКЦІЯ ІНДИВІДУАЛЬНОЇ
ОСВІТНЬОЇ ТРАЄКТОРІЇ

На початку 10 класу ліцеї давали учням і ученицям час перевірити свій вибір і перейти на інший курс, рівень чи до іншої групи.

Модель 7. Два підходи до корекції вибору в I семестрі

	вересень	жовтень	листопад	грудень
Чотири тижні вибір фіксують після адаптаційного періоду	адаптаційний період	курс зафіксовано до кінця семестру		
Увесь семестр перехід на інший рівень чи до іншої групи	можна змінити рівень, групу чи курс, а на поглиблений рівень перейти після контрольної роботи			

Примітка. За посібником МОН курси за вибором змінюють на початку семестру, а профіль оптимально змінювати до кінця I семестру 10 класу.

3 практики ліцеїв

■ **ДИРЕКЦІЯ** Адаптаційний період для курсів за вибором

Балтський ліцей № 1. До кінця вересня (близько чотирьох тижнів) учні(-ениці) відвідують заняття й можуть перейти на інший курс.

■ **КЛАСНІ КЕРІВНИКИ** Завчасне ознайомлення з бланками заяв

Балтський ліцей № 1. Бланки заяв на зміну профілю батьки отримали заздалегідь.

■ **ДИРЕКЦІЯ** **ВЧИТЕЛЬСТВО** Корекція вибору в I семестрі та складання академічної різниці

Боярський академічний ліцей «Гармонія». У першому семестрі 10 класу учні(-ениці) можуть змінити рівень предмета, групу чи вчителя(-ки) за заявою батьків, навіть без вагомої причини, а до курсів дехто з учнів(-ениць) приєднався пізніше. Для переходу на поглиблений рівень пишуть контрольну роботу з академічної різниці. У другому семестрі вибір закріплюють.

[Шаблон 4 «Порядок вибору та зміни курсів», с. 21.](#)

ЧАСТИНА III. ОРГАНІЗАЦІЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ. ПРАКТИКА 7

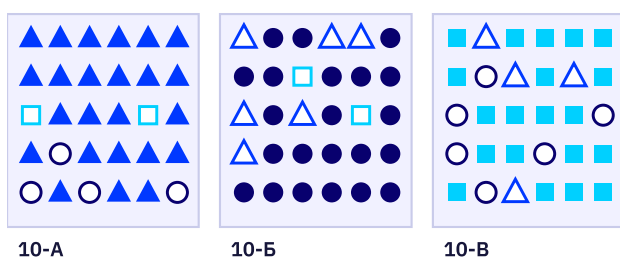
ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАННЯ
У ЗМІННИХ ГРУПАХ

Змінні групи — це групи з учнів і учениць різних класів, які обрали той самий предмет або курс. Передпілотні ліцеї формували їх на курсах за вибором, а дехто й на профільних предметах.

Модель 8. Профільні класи та змінні групи (форма фігури позначає кластер профілю)

ПРОФІЛЬНІ КЛАСИ

клас навчається разом, хоча частина учнівства обрала інше

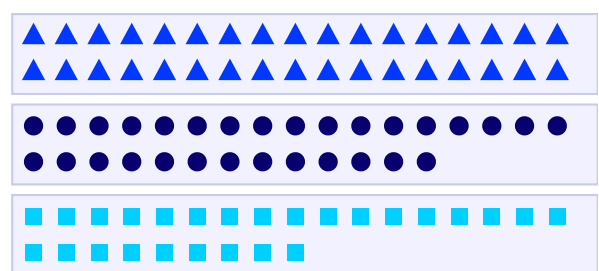
10-A

10-B

10-B

ЗМІННІ ГРУПИ

учнівство різних класів у спільних групах

Примітка. Порожні фігури — учні(-ениці), які обрали інший профіль.

3 практики ліцеїв

■ **ДИРЕКЦІЯ** Змінні групи на курсах за вибором

Запорізький «Козацький ліцей». Цього року ліцей уперше сформував змінні групи на курсах за вибором, бо в одному класі охочих на кожен курс замало.

■ **ДИРЕКЦІЯ** Змінні групи на профільних предметах

Балтський ліцей № 1. З 2017 року ліцей формує профільні групи з учнів(-ениць) різних класів, і тепер три класи навчаються в чотирьох групах.

Богодухівський ліцей № 2. Учні(-ениці) обирають поглиблений або основний рівень з історії, української мови, біології й математики та дистанційно навчаються в змінних групах.

Боярський академічний ліцей «Гармонія». Профільних класів у ліцеї немає: в одній профільній групі навчаються учні(-ениці) з різних класів, яких об'єднав спільний вибір.

■ **ДИРЕКЦІЯ** **КЛАСНІ КЕРІВНИКИ** Заява у формі індивідуального навчального плану

Боярський академічний ліцей «Гармонія». У заяві навпроти кожного предмета вказано години на рівні стандарту й на профілі, і родина позначає свій варіант. Класний(-а) керівник(-ця) зводить вибір усіх учнів(-ениць) класу в одну таблицю.

■ **ДИРЕКЦІЯ** Комплектування груп і розподіл навантаження за вибором учнівства

Боярський академічний ліцей «Гармонія».

Заступниця має список учителів(-ок) і кількість груп, які кожен може вести. Коли видно, скільки учнів(-ениць) обрали кожен предмет, вона разом з класними керівниками(-цями) паралелі формує групи й розклад.

■ **КЛАСНІ КЕРІВНИКИ** Формування груп з урахуванням психологічної сумісності

Боярський академічний ліцей «Гармонія». Групи формують не за літерою класу: класні керівники(-ці) радять, кого до якого вчителя чи вчительки краще не записувати. Якщо дитині незручно, за заявою батьків вона переходить до іншої групи з того самого предмета.

■ **КЛАСНІ КЕРІВНИКИ** Персональний розклад для кожного учня й учениці

Боярський академічний ліцей «Гармонія».

Класний(-а) керівник(-ця) оформлює для кожного учня й учениці розклад по днях тижня, де виділено профільні предмети. Так учні(-ениці) знають, коли в них «вікно» і на який урок приходить.

ЧАСТИНА III. ОРГАНІЗАЦІЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ. ПРАКТИКА 7

Комплектування груп і розклад

3 практики ліцеїв

- **ДИРЕКЦІЯ** Розподіл профільних груп з урахуванням побажань учительства

Боярський академічний ліцей «Гармонія».

Профільні групи ведуть не всі вчителі(-ки): дехто свідомо обирає рівень стандарту. Учні(-ениці) можуть перейти до іншого вчителя чи вчительки, і директорка вважає, що це спонукає педагогів і педагогинь працювати над собою.

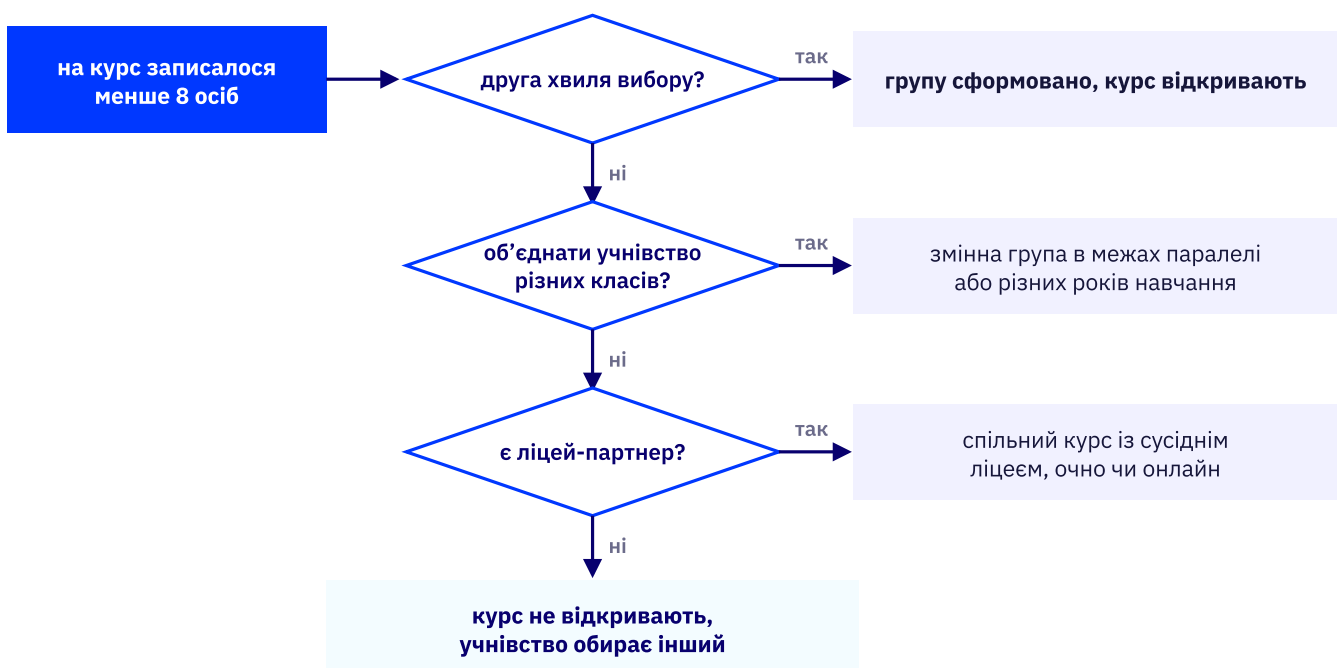
- **ДИРЕКЦІЯ** Шестиденний навчальний тиждень за великої кількості профілів

Боярський академічний ліцей «Гармонія». У 10–11 класах ліцей працює шість днів на тиждень, бо учні(-ениці) обирають багато профілів і в п'ять днів усе не вміщується.

Якщо групу не сформовано

Мінімальна наповнюваність змінної групи — 8 осіб. На схемі показано варіанти, які можна розглянути, перш ніж закривати курс.

Модель 9. Алгоритм дій, якщо групу не сформовано

3 практики ліцеїв

- **ДИРЕКЦІЯ** Мінімальна наповнюваність групи, визначена заздалегідь

Вінницький технічний ліцей. Групу відкривають, якщо до неї записалося щонайменше 8 осіб. Надто велику групу можна поділити на дві, хоча такого ще не траплялося.

Хустський багатопрофільний ліцей № 1. Спершу ліцей орієнтувався на 14 осіб у групі, а тепер хоче знизити поріг до 8, як в інших передпілотних ліцеях.

- **ДИРЕКЦІЯ** Роз'яснення та повторний вибір, якщо групу не сформовано

Балтський ліцей № 1. Ліцей запропонував вісім профілів, учні(-ениці) обрали п'ять. Профіль, який не набрав 8 осіб, не відкрили, а учням(-еницям) пояснили ситуацію й запропонували обрати інший.

ЧАСТИНА III. ОРГАНІЗАЦІЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ. ПРАКТИКА 8

СКЛАДАННЯ
ІНДИВІДУАЛІЗОВАНОГО РОЗКЛАДУ

Розклад зі змінними групами ліцеї будували навколо спільного часу для курсів за вибором і здвоєних занять.

Модель 10. Розміщення курсів за вибором у розкладі паралелі

Курси в різний час

у класів з'являються «вікна»

	10-А	10-Б	10-В
1-й урок	Математика	Історія	Біологія
2-й урок	курс	«вікно»	Хімія
3-й урок	«вікно»	курс	курс
4-й урок	Укр. мова	Англ. мова	Фізика

Спільний час для паралелі

один урок для всіх курсів за вибором

	10-А	10-Б	10-В
1-й урок	Математика	Історія	Біологія
2-й урок	курс за вибором для всієї паралелі		
3-й урок	Хімія	Географія	Право
4-й урок	Укр. мова	Англ. мова	Фізика

Модель 11. Здвоєні заняття (пари)

Окремі уроки

А	Б	В	Г	Д	Е	Ж	З
---	---	---	---	---	---	---	---

Здвоєні заняття

(пари)

А	А	Б	Б	В	В	Г	Г
---	---	---	---	---	---	---	---

3 практики ліцеїв

- ДИРЕКЦІЯ** Фіксований час для курсів за вибором

Хустський багатопрофільний ліцей № 1. Курси в змінних групах стоять шостим уроком у середу.

Балтський ліцей № 1. Раніше факультативи стояли восьмими уроками, а тепер п'ять курсів ідуть одночасно шостим уроком для всієї паралелі.

- ДИРЕКЦІЯ** Синхронне викладання популярних предметів у паралелі

Боярський академічний ліцей «Гармонія». Профільну українську вся паралель вивчає одночасно в семи групах, а рідше обрані предмети стоять на початку чи в кінці дня.

- ДИРЕКЦІЯ** Складання розкладу в спеціалізованій програмі

Вінницький технічний ліцей. Розклад складають у програмі, яка не дає поставити дві групи в один кабінет.

Богодухівський ліцей № 2. Розклад зі змінними групами склали в «Нашій школі» й перенесли в «Мрію».

- ДИРЕКЦІЯ** Курси за вибором першими або останніми уроками

Вінницький технічний ліцей. Курси ставлять першими або останніми уроками, хоча розклад через ремонт і брак місць в укрітті змінюють щотижня.

Ліцей № 241 «Голосіївський» (Київ). Курси за вибором завжди стоять першими чи останніми уроками.

- ДИРЕКЦІЯ** **ВЧИТЕЛЬСТВО** Здвоєні заняття з профільних предметів

Запорізький «Козацький ліцей». Уроки здебільшого здвоєні: до чотирьох предметів на день.

Богодухівський ліцей № 2. Профільні предмети здвоєні, а математику ставлять не пізніше четвертого уроку.

- ДИРЕКЦІЯ** Організація «вікон» у розкладі

Богодухівський ліцей № 2. Неминучі «вікна» розподілили по одному на групу, а вдома учні(-ениці) в цей час відпочивають.

[Шаблон 5 «Порядок організації „вікон“», с. 21.](#)

ЧАСТИНА III. ОРГАНІЗАЦІЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ. ПРАКТИКА 9

ОСВІТНІЙ ПРОЦЕС
В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Під час воєнного стану ліцеї чергували очні й дистанційні тижні, навчали учнівство онлайн у змінних групах і домовлялися із сусідніми закладами про спільні укриття.

Модель 13. Почергове очне навчання та здвоєне заняття в дистанційному форматі

ПОЧЕРГОВЕ ОЧНЕ НАВЧАННЯ

укриття вміщує третину учнівства, тому класи навчаються очно по черзі

ЗДВОЄНЕ ЗАНЯТТЯ ОНЛАЙН

один предмет, два різні уроки

	тиждень 1	тиждень 2	тиждень 3	тиждень 4	тиждень 5	тиждень 6
Група класів 1	очно	дист.	дист.	очно	дист.	дист.
Група класів 2	дист.	очно	дист.	дист.	очно	дист.
Група класів 3	дист.	дист.	очно	дист.	дист.	очно

1-й урок, синхронний
відеоконференція

2-й урок, асинхронний
завдання на уроці

3 практики ліцеїв

■ ДИРЕКЦІЯ Почергове очне навчання

Запорізький «Козацький ліцей». Щотижня очно навчається третина класів, решта дистанційно. Очні тижні замість окремих днів обрали свідомо, бо за один день учні(-ениці) не встигають увійти в робочий ритм.

■ ДИРЕКЦІЯ Змінні групи в дистанційній формі навчання

Богодухівський ліцей № 2. Ліцей розташований за 18 км від кордону, і військова адміністрація не дозволяє змішаного формату, тож навчання повністю дистанційне. Учні(-ениці) обирають поглиблений рівень або рівень стандарту з чотирьох предметів і навчаються онлайн у змінних групах. Перш ніж формувати групи, ліцей перевіряв, чи підтримують їх електронний журнал і платформа розкладу.

■ ДИРЕКЦІЯ Укриття як освітній простір

Богодухівський ліцей № 2. Основну будівлю ліцею зруйновано, але укриття вціліло. Після менторських зустрічей передпілоту ліцей виграв грант на покриття підлоги й меблі, і тепер в укритті проводять заняття з надолуження освітніх втрат, тренінги й батьківські збори.

■ ВЧИТЕЛЬСТВО Електронні підручники на планшетах

Запорізький «Козацький ліцей». Підручники завантажені на планшети учнів(-ениць), тож в укритті без інтернету вони теж доступні.

■ ВЧИТЕЛЬСТВО Здвоєне заняття в дистанційному форматі: синхронна й асинхронна частини

Запорізький «Козацький ліцей». У дистанційні тижні перший урок пари проходить як відеоконференція, а на другому учні(-ениці) самостійно працюють із матеріалом і виконують домашнє завдання.

■ ДИРЕКЦІЯ Продовження освітнього процесу в укритті

Вінницький технічний ліцей. Ліцей уклав меморандуми з трьома сусідніми закладами, і під час тривоги учні(-ениці) переходять до їхніх укриттів.

Запорізький «Козацький ліцей». Кожен клас знає свою кімнату в укритті, тож під час тривоги навчання не зупиняється.

■ ДИРЕКЦІЯ Пріоритет очного навчання для молодшого учнівства й новачків

Вінницький технічний ліцей. Молодших учнів(-ениць) і новачків намагаються запрошувати на очні заняття щонайменше двічі на тиждень.

■ ДИРЕКЦІЯ Дистанційна робота вчительства з-за меж громади

Богодухівський ліцей № 2. Учителі(-ки), які виїхали з громади, продовжують викладати дистанційно, як дозволяє законодавство, а польську мову для 5 класу веде студентка з Києва.

ЧАСТИНА IV. КАДРОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ПІДТРИМКА УЧНІВСТВА ТА ПАРТНЕРСТВА. ПРАКТИКА 10

ПРОФЕСІЙНИЙ РОЗВИТОК ПЕДАГОГІЧНОГО КОЛЕКТИВУ

Учителям і вчителькам нових курсів ліцеї розподіляли навантаження ще в травні, об'єднували їх у пари й допомагали налагодити зв'язок з авторами й авторками модельних навчальних програм.

Модель 14. Підтримка вчителів і вчительок нових курсів

3 практики ліцеїв

■ ДИРЕКЦІЯ Розподіл навантаження в травні

Хустський багатопрофільний ліцей № 1. Курси сформували з пропозицій учителів(-ок), звіривши їх із базою «Зміст», і додали понад навантаження, розподілене в травні.

Боярський академічний ліцей «Гармонія». Групи ліцей попередньо комплектує за анкетами 9 класу, щоб у травні знати години кожного вчителя(-ки).

■ ДИРЕКЦІЯ Зустрічі з авторами й авторками модельних навчальних програм

Вінницький технічний ліцей. Директорка з учителями(-ками) поїхала на презентацію модельних програм, а згодом запросила авторів(-ок) на зустріч із колективом.

Боярський академічний ліцей «Гармонія». Після поїздки на презентацію модельних програм близько двадцяти вчителів(-ок) самі записалися на навчання.

■ ДИРЕКЦІЯ ВЧИТЕЛЬСТВО Педагогічні пари та команди курсів

Хустський багатопрофільний ліцей № 1.

«Природничі науки» ведуть двоє вчителів фізики в паралельних класах і порівнюють враження.

Богодухівський ліцей № 2. Дві вчительки разом розробляють інтегрований курс історії та української літератури й щотижня ходять на заняття й консультації.

■ ВЧИТЕЛЬСТВО Супровід від авторів і авторок модельних навчальних програм

Ліцей № 241 «Голосіївський» (Київ). Автор курсу з теорії ймовірностей і статистики писав план до кожного заняття, дозволяв його змінювати й виправляв помилки, про які писали вчителі(-ки).

Балтський ліцей № 1. До 1 вересня вчителі(-ки) пройшли онлайн-семінари з курсів, а відтоді працює чат з автором(-кою) і всіма, хто викладає курс.

ЧАСТИНА IV. КАДРОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ПІДТРИМКА УЧНІВСТВА ТА ПАРТНЕРСТВА. ПРАКТИКА 11

ПРОЄКТНА Й ПРАКТИЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ УЧНІВ(-ЕНИЦЬ)

Деякі вчителі та вчительки будували курси так, щоб наприкінці учнівство мало конкретний результат: ескіз муралу для ліцею, дослідження чи вироби для виставки.

Модель 15. Планування курсу від кінцевого продукту

3 практики ліцеїв

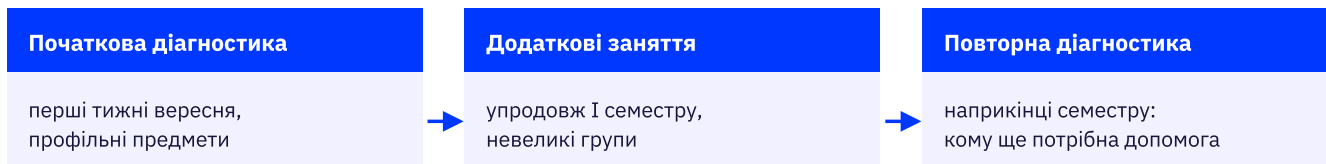
- ВЧИТЕЛЬСТВО** Курс із підсумковим продуктом
Хустський багатопрофільний ліцей № 1. На курсі «Мова в просторі навколо нас» учні(-ениці) за допомогою штучного інтелекту розробили ескізи муралу для фасаду ліцею й обрали найкращий голосуванням.
Запорізький «Козацький ліцей». Роботи учнів(-ениць) курсу «Вироби в етностилі» потрапляють на виставки й конкурси, а частину виробів передали військовим.
- ВЧИТЕЛЬСТВО** Місцевий контекст як навчальний матеріал
Хустський багатопрофільний ліцей № 1. На «Природничих науках» обчислювали калорійність власних сніданків у мобільних застосунках.
Балтський ліцей № 1. Учителька курсу «Мова в просторі навколо нас» бере за матеріал ціни місцевих магазинів і міські зупинки. Дослідивши зупинки, учні(-ениці) запропонували звернутися до депутатів(-ок) місцевої ради.
- ВЧИТЕЛЬСТВО** Вибір модулів з урахуванням матеріально-технічної бази
Ліцей № 241 «Голосіївський» (Київ). На обов'язкових «Технологіях» обрали три модулі з десяти з огляду на обладнання STEM-лабораторії: комп'ютерне моделювання, 3D-друк, робототехніку.
- ВЧИТЕЛЬСТВО** Демонстраційні досліді та віртуальні лабораторні роботи
Запорізький «Козацький ліцей». Учитель фізики показує досліді з простими предметами, а на дистанційних лабораторних роботах дає посилання на інтерактивну платформу й підказує, які параметри змінювати.

ЧАСТИНА IV. КАДРОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ПІДТРИМКА УЧНІВСТВА ТА ПАРТНЕРСТВА. ПРАКТИКА 12

АДАПТАЦІЯ ДО ПРОФІЛЬНОГО НАВЧАННЯ

Учням і ученицям, які прийшли в 10 клас з інших закладів, ліцеї допомагали адаптуватися й надолужити прогалини в знаннях.

Модель 16. Подолання прогалин у знаннях у I семестрі

3 практики ліцеїв

■ психолог вчительство Адаптаційний період у I семестрі

Хустський багатопрофільний ліцей № 1.

Учням(-еницям), які прийшли з інших шкіл, ліцей дає цілий семестр, щоб освоїтися: з ними працює психологиня, учителі(-ки) дають завдання різної складності, а наздогнати програму допомагають курси за вибором і спільна самопідготовка в гуртожитку.

■ класні керівники Зустріч новачків зі старшокласниками й старшокласницями

Вінницький технічний ліцей. Старшокласники(-ці) проводять для новачків зустріч без учителів(-ок), а учнівське самоврядування пояснює правила ліцею.

■ дирекція вчительство Додаткові заняття й консультації

Вінницький технічний ліцей. По суботах відбуваються заняття «Знання плюс», де можна перепитати незрозуміле.

Запорізький «Козацький ліцей».

Десятикласники(-ці) з інших шкіл окремо здають теми, яких не вивчали раніше, а допомогти з ними можуть на консультаціях.

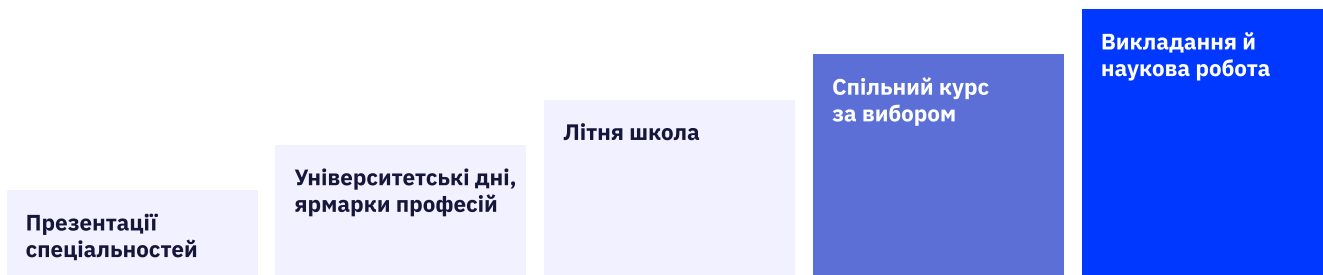
Ліцей № 241 «Голосіївський» (Київ). Частину годин курсів за вибором ліцей віддав на «Подолання освітніх втрат» з математики й біології для непрофільних класів. Швидшим учням(-еницям) на цих заняттях можуть дати додаткові задачі.

ЧАСТИНА IV. КАДРОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ПІДТРИМКА УЧНІВСТВА ТА ПАРТНЕРСТВА. ПРАКТИКА 13

ПАРТНЕРСТВО ІЗ ЗАКЛАДАМИ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Із закладами вищої освіти ліцеї співпрацювали по-різному: від угод і днів науки до літніх шкіл і курсів, які веде викладач чи викладачка університету.

Модель 17. Рівні партнерства із закладами вищої освіти

З практики ліцеїв

- ДИРЕКЦІЯ** **Угоди про співпрацю із ЗВО**
Богодухівський ліцей № 2. Ліцей уклав угоду з Харківським національним педагогічним університетом імені Г. С. Сковороди й проводить дні науки з Харківським політехнічним інститутом.
- ДИРЕКЦІЯ** **Залучення викладачів і викладачок ЗВО до викладання курсів**
Запорізький «Козацький ліцей». Курс фінансової грамотності викладає доцентка університету за сумісництвом.
- ВЧИТЕЛЬСТВО** **Науково-дослідницька робота учнівства**
Ліцей № 241 «Голосіївський» (Київ). Учні(-ениці) готують дослідницькі роботи для Малої академії наук, а одна з учениць проводить експерименти в інституті Національної академії наук.
- ВЧИТЕЛЬСТВО** **Екскурсії до ЗВО**
Вінницький технічний ліцей. Учителька економіки з власної ініціативи повела учнів(-ениць) до економічного університету знайомитися зі спеціальностями.
- ДИРЕКЦІЯ** **ВЧИТЕЛЬСТВО** **Літня школа на базі ліцею**
Хустський багатопрофільний ліцей № 1. Майже десять років ліцей разом з Ужгородським національним університетом проводить літню школу програмування. На цю традицію ліцей спирався, обираючи курс «Креативне програмування».
- ДИРЕКЦІЯ** **ВЧИТЕЛЬСТВО** **Літня школа на базі ліцею**
Запорізький «Козацький ліцей». Щороку в серпні ліцей разом із Запорізьким національним університетом проводить «Школу юних правознавців» для учнів(-ениць) усього міста.

ЧАСТИНА IV. КАДРОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ПІДТРИМКА УЧНІВСТВА ТА ПАРТНЕРСТВА. ПРАКТИКА 14

МІЖНАРОДНІ ПАРТНЕРСТВА ТА ГРАНТОВА ПІДТРИМКА

Закордонні партнери ділилися з ліцеями досвідом організації освітнього процесу, допомагали залучати грантові кошти й надавали психологічну підтримку учнівству й батькам.

Модель 18. Напрями міжнародного партнерства

Обмін досвідом	Грантова підтримка	Психологічна підтримка
стажування адміністрації, школа-партнер за кордоном: розклад, тижні зустрічей із фахівцями, організація дня	грант на облаштування укриття, спільна з партнерами заявка на ремонт гуртожитку	тренінги з психоемоційної підтримки для дітей і батьків, заходи для учнівства

З практики ліцеїв

■ ДИРЕКЦІЯ Партнерство із закордонними школами

Вінницький технічний ліцей. Від школи-партнера біля Кембриджа, знайденої в межах передпілоту, ліцей дізнався про її розклад, «практичні тижні», коли фахівці(-чині) показують учням(-еницям) свою професію, і про те, як там розвивають навички для життя. З партнерською школою в Мюнстері раз на два тижні проводять онлайн-зустрічі.

■ ДИРЕКЦІЯ Залучення грантових коштів на укриття та ремонт

Хустський багатoproфільний ліцей № 1. Громада разом із румунськими партнерами подала заявку на ремонт гуртожитку.

Богодучівський ліцей № 2. Після менторських зустрічей із написання грантових заявок ліцей виграв грант Фінської церковної допомоги на облаштування укриття.

■ ДИРЕКЦІЯ Досвід закордонних стажувань у роботі з батьками

Хустський багатoproфільний ліцей № 1. Досвід стажування у Фінляндії адміністрація використовує в розмовах із батьками про трирічну старшу школу.

■ КЛАСНІ КЕРІВНИКИ Практики партнерів у виховній роботі

Хустський багатoproфільний ліцей № 1. Від партнерів з Ірландії взяли ідею благодійних вистав класів.

■ ДИРЕКЦІЯ ПСИХОЛОГ Психологічна підтримка за участі міжнародних організацій

Богодучівський ліцей № 2. З ліцеєм співпрацює Норвезька рада у справах біженців, програма благодійного фонду возить підлітків на заходи, а міжнародна організація проводить тренінги з психоемоційної підтримки для дітей і батьків.

ДОСВІД ПЕРЕДПІЛОТУ

ТИПОВІ ПОМИЛКИ ТА ЯК ЇХ УНИКНУТИ

Помилки, яких припускалися передпілотні ліцеї, і способи їх уникнути.

Помилка	Що сталося в передпілоті	Як уникнути
Вибір без достатньої інформації	Учні(-ениці) мали лише бланк із назвами курсів або кількахвилинну презентацію й мусили обирати одразу, а відсутніх записали на вільні місця.	Каталог із картками курсів за кілька тижнів до вибору й кілька днів на рішення (практика 5).
Переповнені групи	Популярні курси набрали по 30 осіб, і частину учнів(-ениць) перевели до інших груп уже після початку занять.	Ліміт місць і другий вибір у бланку, кілька груп на популярний курс (практика 5).
Різні правила в різних класах	В одному класі курс дозволили змінити посеред семестру, в іншому це заборонили до кінця року.	Єдине письмове правило для всіх, оголошене разом із каталогом (практика 6).
Нереалізований вибір	Курс, запропонований в анкеті, у серпні зник, а замість змінних груп кожен клас просто поділили на дві підгрупи.	Жодних обіцянок, доки не перевірено кадри й розклад (практика 2).
Колективне рішення замість індивідуального вибору	Курс або перехід на інтегровані курси обирали голосуванням класу, і рішення ставало обов'язковим для всіх.	Індивідуальний вибір і змінні групи (практика 7).
Обмеження вибору курсів у межах профілю	Класу певного профілю не дозволили обирати курси з профільного предмета.	Контроль навантаження, але без заборони поглиблення (практика 5).
Курси за вибором наприкінці тижня	Усі курси за вибором поставили останніми уроками в п'ятницю, і батьки сприйняли їх як факультатив.	Курси в різні дні тижня й пояснення для батьків, що курси обов'язкові (практики 3 , 8).
Модельна програма без розподілу годин за роками	Модельну програму розраховано на три роки, але теми не розподілили між роками, і матеріали закінчилися раніше, ніж курс.	Розподіл тем між роками й годинами в робочій програмі до вересня (практика 10).
Відтік новачків на початку року	У вересні кілька новачків забрали документи. На консультації вони не ходили, а збори для батьків не охопили родин з інших шкіл.	Окрема зустріч для родин з інших шкіл до вступу й консультації в розкладі (практики 3 , 12).
Відсутність програм на 1 вересня	На початок навчального року для частини курсів не було затверджених програм, а теми курсу учні(-ениці) дізналися лише на першому уроці.	Лише курси, для яких до травня є програма з грифом і матеріали (практика 10).

ДОДАТОК

ШАБЛони

Робочі шаблони, які можна адаптувати до свого ліцею. Пропуски заповнює ліцей.

ШАБЛОН 1. СЦЕНАРІЙ ІНДИВІДУАЛЬНОЇ КАР'ЄРНОЇ КОНСУЛЬТАЦІЇ (15 ХВИЛИН)

1. Інтереси (3 хв)	Що тобі вдається найкраще? Чим ти любиш займатися поза уроками?
2. Плани (3 хв)	Ким ти бачиш себе після школи? Чи думаєш про вступ і НМТ?
3. Діагностика (3 хв)	Обговорити професійну карту: що збігається з уявленнями дитини, а що ні.
4. Профіль і курси (4 хв)	Переглянути навчальний план профілю й каталог курсів: які предмети вивчають поглиблено й скільки на них годин.
5. Рішення (2 хв)	Зафіксувати перший і другий вибір, пояснити, коли й як можна змінити рішення. Якщо думки дитини й батьків розходяться, запросити батьків на окрему зустріч.

ШАБЛОН 2. ПЕРЕЛІК ЗАНЕПОКОЄНЬ РОБОЧОЇ ГРУПИ

Занепокоєння	Записати дослівно й зазначити, від кого воно надійшло: від учнів(-ениць), батьків чи вчителів(-ок).
Відповідь	Що вже відомо. Якщо відповіді немає, зазначити, куди звернулися (засновник, МОН).
Хто відповідає	Член(-киня) робочої групи; строк.
Статус	Відкрите чи зняте; перелік переглядають на кожній зустрічі.
Приклад	Батьки: «Чи доведеться переобирати профіль, якщо зміниться навчальний план?» Відповідь: обрані профілі залишаються, змінюється лише розподіл годин.

ДОДАТОК. ШАБЛОНИ

ШАБЛОН 3. КАРТКА КУРСУ ЗА ВИБОРОМ

Назва	Зрозуміла, без метафор; зазначити, чи це модельна навчальна програма, чи програма закладу.
Тип курсу	Курс для поглиблення профілю чи курс вільного вибору; для яких профілів.
Мета	2–3 речення про те, чого навчиться учень(-иця).
Теми	5–7 основних тем.
Як навчаємося	Практика, проєкти, дослідження, екскурсії.
Приклад завдання	Одне реальне завдання з курсу.
Оцінювання	Що й як оцінюють.
Хто викладає	Ім'я вчителя(-ки) і коротко про досвід.
Обсяг і група	Кількість годин на тиждень; мінімальна й максимальна наповнюваність групи.

ШАБЛОН 4. ПОРЯДОК ВИБОРУ ТА ЗМІНИ КУРСІВ (ЗРАЗОК ДЛЯ ВНУТРІШНЬОГО ПОЛОЖЕННЯ)

Строки	Каталог оприлюднюють не пізніше ніж за ____ тижнів до вибору; вибір триває ____ днів.
Наповнюваність групи	Від 8 до ____ осіб. Якщо охочих більше, групу ділять на дві або зараховують за ____.
Друга хвиля	Учні(-ениці), чий курс не відкрився, обирають інший протягом ____ днів. Учням(-еницям) не призначають курс без їхнього вибору.
Адаптаційний період	До ____ (наприклад, до кінця вересня) учні(-ениці) відвідують заняття й можуть перейти на інший курс за заявою батьків.
Після адаптаційного періоду	Курс змінюють на початку наступного семестру. Правила однакові для всіх класів паралелі.
Оцінювання	Курси, які оцінюють балами: _____. Курси з позначкою «зараховано»: _____. Рішення ухвалює педагогічна рада.
Оприлюднення	Правила публікують разом із каталогом на сайті ліцею та в класних чатах.

ШАБЛОН 5. ПОРЯДОК ОРГАНІЗАЦІЇ «ВІКОН»

Де	Конкретне приміщення: бібліотека, простір для самопідготовки, кабінет.
Хто відповідає	Черговий(-а) учитель(-ка) за графіком.
Під час тривоги	Хто супроводжує учнів(-ениць) до укриття й де перевіряють присутність.
Що робити	Самопідготовка, домашні завдання, консультації вчителів(-ок).
Як повідомити	Правило зазначають у розкладі учнів(-ениць) і в листі до батьків.

ДОДАТКОВО

ДЖЕРЕЛА

Когут, І., Новак, А., Бевзюк, Д., & Нікуліна, О. (2026). *Реформа профільної середньої освіти в Україні: досвід передпілотних академічних ліцеїв*. KSE Institute. https://institute.kse.ua/wp-content/uploads/2026/10/reforma_profilnoyi_serednoyi_osvity_v_ukrayini_ukr_october_2026.pdf

Міністерство освіти і науки України. (2026). *Організація освітнього процесу в академічному ліцеї* [Практичний посібник]. <https://mon.gov.ua/news/mon-opryliudnylo-praktychnyi-posibnyk-z-orhanizatsii-osvitnoho-protsesu-v-akademichnomu-litsej>